

(Гардијан, 16.10.2012)

Усред све жешће штедње, Дејвид Камерон очајнички игра на националну карту. Ма, то би [на његовом месту] свако учинио. До максимума је искористио “Краљичин јубилеј” и Олимпијске игре. А сада, у приближавању 2014. године премијер жели “једну истински националну комеморацију” Првог светског рата године, “која ће захватити цео наш национални дух баш као што је то и било код [краљичиног] дијамантског јубилеја”.

И тако, пронађено је 50 милиона фунти стерлинга, којима ће се финансирати четворогодишњи програм приредби, посета свих школа [ратним] рововима и амбициозни програм реконструкције Империјалног ратног музеја. Министри су обећали да “џингоизма” [\[1\]](#) неће бити, али Камерон каже да он жели да очува успомену “на оне који су своје животе дали за нашу слободу”, као и да обезбеди да “у нама те поуке заувек живе”.

Уколико се неко пита шта би то могле те поуке бити, лондонски “Тајмс” тврди да је, упркос несретној репутацији тог рата, “Британска ствар” била у суштини праведна и исправна, да је то био неизбежни одговор на агресивност једне “ксенофобне и антидемократске експанзионистичке силе (Немачке), а да су они који су се борили и погинули, то учинили да би бранили “принципе одбране малих народа и држава”.

Сигурно је сасвим у реду комеморација чињенице да је у тој хуманој катастрофи изгинуло скоро 16 милиона људи, од чега скоро милион Британаца. То је погодило сваку породицу у земљи (а и у многим другим земљама). Обе моје баке су изгубиле браћу у том четворогодишњем крвопролићу – једног у Белгији, другог у Гази.

Седамдесет година касније, једна од њих је увек плакала при сећању на поштару који јој је у кућу у Единбургу у браон коверти Министарства рата донео обавештење о братовљевој смрти. Деда ми је био ратни хирург на Западном фронту и плакао би док би нам показивао своје фотографије пријатеља који су изгинули у паклу код Ипра и Лоса и сећао се војника који су сами себи пуцали у ногу – чињеницу коју је он скривао од

начелства, да би их спасао од казне стрељањем.

С друге стране, улепшавање те страшне реалности не користи чувању успомене на те жртве. Тај рат је био огроман, кварни, неизмерно дивљачки подухват у коме су владајуће класе Европе слале своје народе у бесмислена клања у својој борби за империјалну превласт. Што почетком 1917. године Лењин рече румунском песнику Валерију Марку ([Lenin summed it up to the Romanian poet Valeriu Marcu](#)

): „Један робовласник, Немачка, бори се против другог робовласника, Енглеске, у циљу праведније расподеле робова“.

Хари Печ, последњи преживели британски војник, који је у својој 111. години преминуо 2009. године, описује Први светски рат као “ништа боље од легализованог масовног убиства“

То није био никакав одбрамбени рат, а да не говоримо још и о неком рату за ослобођење од тираније. Како у својој књизи “Империјална ера“ ([Age of Empire](#)) излаже покојни Ерик Хобсбаум (Eric Hobsbawm), то је био катаклизмични резултат све јаче борбе Немачке, која је “тражила своје место под сунцем“, за колонијалне поседе, тржишта, ресурсе и индустријску надмоћ. У том судару империја, Европа је прождирала сопствену децу, а уз њу и многу децу народа које је она поробила.

Када се узме у обзир она уништавајућа машинерија индустријског рата 20. века, онда се безобразни изговор о одбрани права малих држава и о одбрани неутралности “одважне Белгијце“ уопште не може прихватати као озбиљан повод за ратовање (уосталом, ни британски, а ни остали политичари оног времена то нису озбиљно мислили).

Први светски рат – поуке империјалног крвопролића

Пише: Гардијан

понедељак, 22 октобар 2012 20:00

